Tötterman 19.10.2026 470/04.01.00/2026

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kokous tiistai 20.10.2026 klo 12.15

Asia: HE 239/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia KEHA-keskuksen työllisyyspalveluihin ja kansainväliseen rekrytointiin liittyviin tehtäviin. Lisäksi KEHA-keskuksen tarjoama työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki, osaamisen kehittämisen tuki ja monialaisen palvelun tuki lakkautettaisiin. Yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyvät valtakunnalliset tieto- ja neuvontapalvelut puolestaan siirrettäisiin elinvoimakeskusten tehtäväksi. Kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät siirrettäisiin KEHA-keskukselta Business Finland Oy:lle.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT pitää perusteltuna, että työvoimapalveluiden kuntiin siirtymisen toimeenpanon jälkeen arvioidaan KEHA-keskuksen tehtäväkokonaisuutta, valtion ja kuntien välistä työnjakoa sekä mahdollisia päällekkäisyyksiä. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT kannattaa esityksen tavoitetta selkeyttää valtion ja kuntien työnjakoa ja poistaa tarpeettomia päällekkäisyyksiä. On siis perusteltua, ettei ylläpidetä sellaista toimintaa, joka tosiasiallisesti korvaisi työvoimaviranomaisen vastuulle kuuluvia tehtäviä.

Esityksen uudistukset eivät kuitenkin rajoitu pelkästään päällekkäisyyksien purkamiseen. Näin työvoimaviranomaisen oman ja kansallisen tukirakenteen mahdollisuuksia täydentää toisiaan ei olla tunnistettu. Yhteinen tietopohja, valtakunnalliset koulutussisällöt ja yleinen oikeudellinen asiantuntijatuki voivat osaltaan turvata palvelujen tasalaatuisuutta ilman, että ne rajoittavat järjestäjän päätösvaltaa tai vastuuta.

Hallituksen esityksessä tunnistetaan, että työllisyysalueiden lähtökohdat poikkeavat toisistaan. Erityisesti oikeudellisen tuen tarve voi olla suurempi niillä alueilla, joiden oma juridinen asiantuntijaresurssi on niukka. Samoin valtakunnallisen osaamisen kehittämisen merkitys voi olla suurempi alueilla, joilla oma koulutus- ja kehittämiskapasiteetti on rajallisempi. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT tuotti kesällä 2026 kyselyn kuntien työllisyyspalveluiden johdolle suunnatun kyselyn henkilöstön osaamisen tasosta ja sen kehittämisestä. Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen kannalta keskeisimpänä tuloksena tuli esille, että sinänsä hyvästä osaamisesta huolimatta henkilöstöllä on puutteita työvoimapalveluihin liittyvissä perustiedoissa ja -taidoissa: työmarkkinaosaamisessa, kysyntälähtöisessä työnantajayhteistyössä, työnhakija-asiakkaaseen liittyvät ohjaustaidot,

ratkaisukeskeisessä työotteessa ja lainsäädäntöosaamisessa. On tärkeää tunnistaa, ettei työvoimapalveluissa tarvittavaan ammattiosaamiseen ole samanlaista formaalista koulutusta kuin esimerkiksi sote-sektorilla ja tätä puutetta on paikattu valtion tuottamalla keskitetyllä osaamisen kehittämisen toiminnoilla. KEHA-keskuksen osaamisen kehittämiseen liittyvän valtakunnallisen tukitehtävän lakkauttaminen loisi kunnille tehtäväksi tuottaa perehdytyksen ja osaamisen kehittämisen lisäksi perustietojen ja -taitojen hallintaan liittyvä koulutus.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT olisi pitänyt parempana vaihtoehtoa, jossa KEHA-keskuksen valtakunnallinen tukitehtävä olisi rajattu nykyistä täsmällisemmin. Erityisesti oikeudellisen tuen ja osaamisen kehittämisen osalta vaihtoehto, jossa kuntien järjestämis- ja työnantajavastuu säilyy muuttumattomana, mutta samalla olisi ylläpidetty yhteistä tieto- ja osaamispohjaa, olisi KT:n näkemyksen mukaan ollut toimivampi ratkaisu. Tällainen kokonaisuus olisi voinut muodostua esimerkiksi

- merkittäviin lainsäädäntömuutoksiin liittyvästä yhteisestä toimeenpanon tuesta ja tähän liittyvästä koulutusmateriaalista;
- yleisestä ja valtakunnallisesti merkittävistä soveltamiskysymyksiä koskevasta oikeudellisesta asiantuntijatuesta;
- työvoimapalveluihin liittyvästä yhteisestä ja yleisestä koulutus- ja verkko-oppimissisällöstä;
- alueellisten tulkinta- ja osaamiserojen seurannasta sekä hyvien käytäntöjen levittämisestä

Tukijärjestelmän poistuminen ei kohtele työllisyysalueita yhdenmukaisesti. Valtakunnallisesti keskitettyjen oikeudellisen tuen ja osaamisen kehittämisen palvelujen poistuminen voi lisätä tähän liittyviä kustannuksia suhteessa henkilöstön määrään erityisesti pienemmillä työllisyysalueilla.

Tämä voi lisätä painetta ainakin pidemmällä aikavälillä suurempiin järjestämiskokonaisuuksiin. ja heikentää koko TE24-uudistuksen tavoitetta sovittaa palvelut paikallisiin työmarkkinoihin, elinvoimapolitiikkaan ja muihin paikallisiin olosuhteisiin. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT näkee, ettei suurempi järjestämiskokonaisuus sinänsä estä paikallista palvelua, mutta tämä KEHA-keskuksen tukitehtävien poistumiseen varautumiseen liittyvät mittakaavaedut ja sen rakenteelliset kannustimet olisi pitänyt paremmin tunnistaa ja arvioida hallituksen esityksessä

Tämän vuoksi Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT pitää tärkeänä, että uudistukselle määritellään konkreettinen seuranta. Tämän merkitystä lisää se, että järjestämisvastuun siirrosta on kertynyt kokemusta vasta suhteellisen lyhyeltä ajalta.

KT esittää, että seurannassa tulisi tarkastella ainakin:

- työvoimapalvelujen laintulkintojen alueellista eriytymistä sekä oikaisujen, kantelujen ja muun valvontatiedon kehitystä;
- työllisyysalueiden oman juridisen asiantuntijaresurssin ja ulkopuolisten juridisten palvelujen käytön kehitystä;

- työvoimapalveluissa tarvittavien perustietoihin ja -taitoihin liittyvän koulutuksen kehittymistä koulutusjärjestelmässä ja sen alueellisia eroja;
- muutosten erilaisia vaikutuksia erikokoisiin ja eri tavoin resursoituihin työllisyysalueisiin;
- sitä, lisäävätkö muutokset työllisyysalueiden välistä yhteistyötä tai synnyttävätkö ne paineita järjestämisrakenteen muutoksiin.

KT korostaa lopuksi, että kuntien järjestämisvastuun vahvistaminen ja valtakunnallisten yhteisten tukirakenteiden tarkoituksenmukainen hyödyntäminen eivät ole toisiaan poissulkevia tavoitteita. Työvoimapalvelujen hajautetussa järjestelmässä on perusteltua arvioida, mitkä tehtävät kuuluvat järjestäjän omaan vastuuseen ja mitkä voidaan tuottaa koko järjestelmän kannalta tehokkaammin yhteisenä kansallisena infrastruktuurina.

KUNTA- JA HYVINVOINTIALUETYÖNANTAJAT KT